

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Lemberger Armin.

Előfizetési árak
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Előfizetési felhívás a

„BAJAI HIRLAP”

című társadalmi hetilapra.

A „Bajai Hirlap” az újév kezdetén fennállásának IV-ik évfolyamába lép. Zsenge kora daczára a szerénytelenség vádjára nélkül jogosult önértékeléssel visszatérni eddigleg megfutott pályájára.

Bizvást állíthatja a szerkesztőség, hogy a lefolyandó év keretében nem létezett városunkban egyetlen egy számottevő mozzanat sem, a melyet a „Bajai Hirlap” figyelmen kívül hagyott volna. — Éber figyelemmel, higgadt tárgyilagossággal szólott hozzá a városi ügyekhez, buzdítva és serkentve, ha bármely intézményben jól és üdvöset vélt felalálhatni a város érdekeinek előmozdítására, de nem riadva vissza az önértékes bírálat hangjától sem, ha a fennforgó körülmények ezt úgy kívánták.

A „Bajai Hirlap” minden egyes száma Baja város érdekeinek szolgálatába szegődött és nem ismert magasabb célt mint ezeknek lelkes felkarolását és előbbrevitelét.

Bőven vette ki osztályrészét a „Bajai Hirlap” a f. évi június havában rendezett helyi iparkiallítás nagy munkájából és igyekezett tehetsége mérvében annak sikerét előmozdítani. Komoly munkálkodási kedv volt és lesz ezentúl is e lap jelszava, tevékenységének biztos és céltudatos irányítójé.

A dunai áthidalás és a kir. törvényszék visszaállítására, munkaprogramjának a két sarkalatos tétele, továbbra is szüntelen gondozásának és figyelmének tárgyát fogják képezni.

A „Bajai Hirlap” e város érdekeinek

előmozdítására irányuló törekvéseiben Baja tollforgató férfiainak tekintélyes száma segítette és fogja ezentúl is jóakarólag segíteni. Körültekintő szerkesztés és kiválóan szép kiállítás a jövőre nézve is a szerkesztőség különös gondját alkotják. Vezércikkeiben továbbra is a várost érdeklő ügyeket fogja tárgyalni, tárczarovatában pedig változatosra és ötletesre törekszik.

1901. évi január hó 1-től új előfizetés nyílik a „Bajai Hirlapra”.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10 kor. — fill.
Félévre	5 kor. — fill.
Negyed évre	2 kor. 50 fill.

Előfizethetni a lap kiadóhivatalában Kazal József könyvnyomdájában.

Barátainkat és jóakaróinkat, kik komoly fáradozásunkat méltányolni tudják, kérjük, hogy lapunkra előfizetni és illetve az előfizetést megújítani sziveskedjenek.

A „BAJAI HIRLAP”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A szeretet napja.

Lelesült öröm, való boldogság tölti el szívünket karácsony ünnepén. A legüsztebb érzelmektől áradoz e napon minden kebel; jóleső melegség foglalja el önkényt az emberek belsejét. Édes öröm mindenütt.

Igazi ünnep ez, az égi s földi szeretet találkozásának ünnepe.

Az emberi ész előtt teljességgel érthetetlen úton az örök Szeretet eljött a földre.

Lejött közénk az Isten, s megtisztította az ember érzelmeit. A szenvedő szívnek, a háborgó léleknek fenséges nyugalmat adott, midőn rámutatott a szeretetreméltó tárgyára.

Az emberi szív rejtekeinek nagy ismerője megelégette a folytonos keserűséget.

Ezer s ezer éven keresztül kutatott, keresett az ember, szeretni akart; boldog akart lenni. Hisz az ember természetében rejlik a boldogság után való égo vágy; ezért küzd, ezért fárad mindenkor. De bármint ölelt körül, nem találta meg, a mit keresett. Szívét-lelkét nem tudta kielégíteni semmi. A külső inger igazán boldogító érzést létre hozni nem tudott; a ragyogó külső nem méltó tartalmat rejtett. A boldogságra alkotott ember csalódva szenvedett; szeretett, de szeretetének érdemes tárgyat nem talált.

A dicső föld összes örömeit megízlette az ember, s nem találta azokat magához méltóknak.

Kincset gyűjtött a föld fia. S mikor már magáénak mondhatta, — eldobta magától. Boldogságot nem adott; nem elégitette ki. Több, más kell az embernek a felszínél. Csalódott.

Tudományt szerzett a föld fia, S mikor már kora összes ismereteit felölelte, mikor éjjelt-nappalt egybeolvastva erejét az óriási munkától fölemésztve látta, — eldobta magától. Boldogságot nem adott; nem elégitette ki. Több, más kell az embernek a felszínél. Ismét csalódott.

Testét dédelgette a föld fia. Öltöztette biborba-bársonyba; a gyönyörök tengerében úszott; itta a kéjt, s végre is eldobta magától. Boldogságot nem adott; nem elégitette ki. Több, más kell az embernek a felszínél. Ismét csalódott.

TÁRCZA.

Megváltás.

A „BAJAI HIRLAP” eredeti tárczája.

Írta: Idem.

Az ebédőben teljesen sötét volt már, az ablakon át csak a csillogó, keményre fagyott hó világított be. Ennek gyér világítása mellett a szobában levőknek csak halvány körvonalaik látszóttak. Amott a kályha mellett, a hintaszéken egy férfi ült, az asztalnál selyem pongyolás fiatal asszony, szemben vele összefont karokkal állt a férje.

„Kérlek Belám, gyűjtsd meg a gázt, szólt a hintaszéken ülő férfi, — hiszen egyiptomi sötét-ségben ülnék itt!”

Percz múlva a gáz sárgás fénye világította be az elegáns, kényelmes berendezésű szobát, és Szeccsény Béla az ablakhoz lépett, leeresztelte a függönyt.

„Igy, — mormogta maga elé —, most pedig legfőbb ideje véget szakítani az egész históriának!”

Oda fordult a feleségéhez és némi gúnynyal a hangjában mondta: „Csodálom, kedves Martha, hogy előbbi nyilatkozatom ennyire meglepi. Hiszen tudhatta, hogy az életmód, melyet folytattam, így fog végződni, tudhatta, hogy a fizetésem nem lett volna elég a tékozlásra, láthatta, amit magam is tudtam, hogy rohanok bele az örvénybe! De bizonyára alapos okból nem kísérelte meg, hogy föltartóztasson, sőt talán a szíve mélyén hálát adott Istennek, hogy egy nem szeretett férjtől megszabadítja Önt. Nos, magam is segítségére voltam Isten ebbeli munkájának és látva a következőket, nem értem, minek ez a levertség, a melyet különben, tette hozzá vállalt vonva, meglehet, hogy csak szimulál!”

A mozdulatlanul ülő asszony erre a kiméletlen, kegyetlen beszédre hevesen kapta föl a fejét.

„Folytassa, folytassa csak kérem, — mondotta szaggatott hangon —, miatt szemei megletek könnyel, zúdítson rám minden hibát, okoljon mindenért engem, hiszen én mivel sem védhetem magam!”

„Nem, Martha, hibásak vagyunk mind a ketten. Nem vehet egyikünk sem a másik szemére semmit és mégis, bármily kíméletlen legyen is ez, de való, hogy a nagyobb hiba Önt terheli. Mert mondja csak — és neje elé állva, elsőtétült arccal nézett a könnyező asszonyra —, mit gondol, miért kerestem én szórakozást a házon kívül, miért vettem magam bele az élvezetek örületes árjába, a mely menthetlenül sodort magával, mi volt az, mi üzött, hajszott, nyugtot nem hagyva? Mi egyéb, mint az a lealázó tudat, hogy Ön, a feleségem, nem szeret!”

„Hát miért nem kísérelte meg gyöngédség által magához bilincselni, — zokogta keserűen, ben-ben szakadó hangon az asszony, volt idő amikor könnyű szerrel maga felé hajthatott volna, de sajnálta a fáradságot!”

„Ugyan, — kacagott fel epésen Szeccsény Béla —, hát talán szerelmet koldultam volna a feleségemtől? Soha, Martha, ezt nem! Elég volt nekem azt tudni, hogy Ön nem szeret és minden követék megglazult közzöttünk. Ön hideg volt hozzám, és én bohó, ostoba ideálhista, aki nyugalom és boldogság után szomjuhoztam, a melyet azonban ennél a hideg, barátságatlan tüzhelynél nem találtam, mentem azt keresni a nagy világba! Mámorba fojtottam a szenvedésemet, elbódítottam az ész szavát és mert pazarlásomhoz nem volt elég a sajátom, hát hozzá nyúltam az idegen pénzhez! És miatt a boldogságot, ezt az utóérhetetlen fantomot kergettem magam előtt, le-süllyedtem közönséges — sikkasztóvá!”

„Az asszony kínosan följajdult, kétségbeesetten tördelte kezét.

„De ha már megtette is, né volna ut a menekülésre, ne találta módot, segélyt!”

Szeccsény megvetően vont vállat.

„Menekülés, segély? Ugyan! Nincs már az én számomra segítség, de minek is! Mit vegetáljak én még tovább! Végeztem az étellel! Pár nap múlva revidéáljak a pénztárat, a hiányra okvetlen rájövök, azt pedig elérni nem akarom!”

A fiatal nő megüvegesedő szemekkel bámolt a férjére és csak nehezen bírta kinyögni e pár szót: „És én, Béla, mi lesz velem?”

Szeccsény Béla erre a hangra összerázkódott. Megdöbbenve lépett a felesége elé, lázas izgatottság tartotta fogva egész lényét, valami ellágyulás felével küzködött. Lehajolt az asszonyhoz és remegve, könnybe fult hangon kérde: „Martha, mondja, hát — sajnálna egy kiesít?”

Az asszony fölzokogott, két karja göresösen átkulesolta a férje nyakát, reszketve simult oda hozzá: „És forró hangon suttogta: „Nem szabad itt hagynod engem, nem engedlek, megtalálalak és meg akarlak tartani magamnak!”

A férfi szédülni érzé fejét, behunyta egy pillanatra szemét és remegő kezével gyöngéden simogatta az asszony puha, illatos fejét.

Ujjongó, diadalmas öröm fogta el és hévvel szorította karja közé a lassan sirdogáló asszonyt. Végre!

A mi után évek óta epedt, a mire szerelem után sóvárgó lelke oly régen szomjuhozott, végre ez a pillanat meghozta neki az annyira kívánt üdvöt. És miatt átengedte magát e váratlan boldogság édes, mámorító hatásának, egy pillanatra elfeledkezett a kegyetlen valóról.

De csak egy pillanatra!

A másik perczben karja erőltlenül hullott alá, arcazt ónszíni sápadtság borította el, rekedten, megsemmisülten suttogta: Vége, eljátszottam a boldogságra való jogot!

Elben a boldog, boldogtalan pillanatban, a midőn a földi paradicsom egy perczre megnyílt előtte, hogy azután örök bezáruljon, felújult lelkében az elfecsérelt, eltékozolt élet minden keserve, minden szenvedése! A boldogító álom szétfoszott, az ébredés kegyetlen és szörnyű volt,

A föld összes öröme nem tudott az emberi szív mélyéig hatolni. A szeretetre alkotott embert hidegen hagyta a világ összes gyönyörűsége.

De ha még csak ezt tette volna!

A legtöbbször üresen, kiaszottan dobta oda a rideg kétségbeesésnek.

Minden áron boldog akart lenni az ember, de elhagyta ereje. A szív szeretni akart, de nem tudta mit.

Rohantak az emberek a boldogság eszközei, az élvezetek után, és — boldogtalanságot találtak. Örömeikben, gyönyöreikben kintlódást, undort leltek. Minél jobban elmerült az ember a föld nyújtotta élvezetekbe, annál kevésbé talált azokban igaz boldogságot; annál jobban érezte azoknak értéktelenségét.

Más kellett tehát az embernek. Sóhajtozott, epekedett valami után, de tán maga sem tudta mi után.

A föld egész nagysága nem elég neki; több kell; a föld egész ereje nem elégíti ki; más kell.

És ezerkilencszáz évvel ezelőtt egy Gyermeke született, a világ Megváltója. Az emberek megváltója maga az Isten.

Az ég tehát a földre szállt erejével, s betöltötte azt. Isteni erő járta be a földet.

Egy fény sugar lövelt szerteszét, s égi fényt derített maga körül. Bevilágított a föld rejtekébe, feltárta annak titkait. Elrejtett kincsét mutatott az embernek, s az alig hitt szemének.

Az Isten születésekor megnyílt az ember szeme. Látni kezdett.

És mit látott? Csodás dolgot. Az ég a földre szállt erejével s megnevesítette azt.

Van már boldogság a földön. Csak meg kell találni. Tud a föld most már boldogítani; kielégíti a szívet. Sőt nagyobb boldogságot ad, mint a mennyit az ember befogadhat. Teljesen boldoggá tesz immár a föld; a szív szerelmét méltó tárgygyal boldogítja; a lélek nyugtalanságát nemesen lecsillapítja. Csak ismerni kell.

Egy Isten kellett ennek a megismertetésére. És ez az Isten megszületett.

Az isteni Kisdéd ártatlan szíve égi szeretetet öntött a föld gyermekének keblébe; s e nagy szeretet boldogsággá varázsolja meg a fájdalmakat is.

Szenvedni kell a boldogságot.

De hát csakugyan, ne volna mód, ne volna egy út, mely a szabaduláshoz vezetne? —

Lazas gyorsasággal váltakoztak a gondolatok agyában, meg-meg kapott egy eszmét, hogy azúttan nyughatatlanul ismét eldobja magától.

„Nincs, nincs, — mormogta tompán, keserű lemondással —, de minek is álltassuk magunkat hiú reménytel? Mártha, edes — és szeméből könny hullott alá az asszony szőke fejére, nyugodjunk bele a változhatatlanságba!”

A fiatal nő nem felelt, zúgó fejet oda hajtotta férje vállára, a sírástól kivörösödött szemhéjai faradtan lecsukódtak. Elmerülve saját gondolataikba, nagyon is élelken a hatása alatt állva a visszaszerezésnek, teljesen elfeledték, hogy rajtuk kívül a szobában még egy harmadik is van.

Bajkay Kálmán Szeesényi hivataltársa, házának régi, meghitt barátja volt. Morózsán, rideg, barátságatlan agglagény, akitől eszpós, gúnyos modora miatt mindenki félt. Az asszonyok ki sem állhattak, mert kíméletlenül a szemükbe vágta az igazat, a férfiak szatirikus, mindent kigúnyoló modoráért nagyon tartózkodva érintkeztek vele. Egyedül Szeesény volt igaz barátja, az ő háza második és a kellemesebb othona volt a külön agglagénynek. A fiatal asszony mindenkor szíves és kedves volt iránta és Bajkay végtelenül halás volt ezért a reá pazarolt gyöngédségéért, amely hála idővel veszedelmes indulattá nőtte ki magát. A hivatalban mar régen rá jött, hogy az ő Béla barátja veszedelmes lejtőre lépett, de az a forrongó, tomboló szenvedély, a mely az ő külön becsületét lelket rabul ejtette, nem engedte szöhoz jutni. Óriási küzdelmeket vívott magával, de látva barátja boldogtalan házasságát, összeszorította ajkait és hallgatott.

Amint összefont karokkal hátradőlve a szemét előt lejárzó jelenet szemlélte, amely legszébb reményeit döntötte romba, a legkülönbözőbb érzelmek váltakoztak bensejében.

Öröm, számalom, kétségbeesés és a düh sikrái lángoltak szemében, az arcát végtelenül keserű vonás torzította el. Újjai görösen öklöbe szorultak, összecsikorgatott fogakkal mormogta:

Ez a föld rejteke, ez a föld titka. Ez az elrejtett kincs. Ez az a csodálatos dolog, a mire az ég s a föld egyesülése ramutatott. A szeretet egyesítette s egyesíti az eget a földdel.

A szeretet tette az Istent ember fiává; a szeretet teszi az embert Isten fiává.

A szeretet hozta le az Istent a földre, a szeretet emeli fel az embert az égbe.

A szeretet hiánya teszi a boldogságot szenvedéssé, a szeretet változtatja a szenvedést boldogsággá.

És e fenséges szeretetnek ünnepe a karácsony napja. Minél jobban megérti ez ünnep méltóságát az ember, annál lelkesültebb boldogság, annál tisztább öröm tölti el szívét; annál bensőbb érzelmektől áradoz a kebel.

A közös szeretet közös melegséget áraszt e napon az emberek belsejébe, s feledtet, eloszlatja a fájdalmakat.

Ez az égi s földi szeretet találkozásának ünnepe.

Édes öröm, való boldogság mindenütt.

Varga Damján.

A helybeli iparért.

— Karácsonyra. —

Mire e sorok napvilágot látnak, a karácsonyi vásár tetőpontját éri el és ezen alkalomra akarunk néhány, megszívlelni való figyelmeztetést a vásárló közönségnek jóakarataiba ajánlani.

A karácsonyi és újévi vásár az idők folyamán sokat nyert terjedelmében. Mind többen és többen érzik szükségét annak, hogy rokonait, barátait, alárendeltjeit ezen napokban a ján dék kal megörvendeztessék részint, hogy figyelmüknek jelét adják, részint hogy különös szolgálatokat ezzel honoráljanak.

Amily arányban terjedt a karácsonyi- és újévi ajándékok adásának kultusza, éppen olyan arányban lehet az ilyen rendkívüli kiadásokkal a helyi ipart és kereskedést istápolni. Nem kell hozzá más, mint *mindent amit Baján meg lehet kapni, Baján bevásárolni*. A mostani időben új felfogás kezd lábra kapni, hogy ugyanis nem annyira

„Te ostoba és te még győzelmet reméltél!” Látta elsápadni Szeesény arczát és kitalálta, mi forr annak bensejében. Káján örömmel nézte barátja kínos végődését. „Ugy, ugy, csak síradsz az elpocsékolott életet, tördeld kezeidet, későn van már, késő!”

Pokoli karöröm villogott ki szeméből, a lelke szinte kéjlegett bele.

De amint tekintete az összetört, halvány asszonyra esett, a bösz indulatok helyét egyszerű részvét és számalom foglalta el.

Fejét kezére támasztva, hosszan nézett az asszony kimerült arcába.

„Örök, megfelfedhetetlen problema, asszonyi szív, — sutogta tűnődve maga elé —, ime most, a midőn a férfi egy óriási föltöt éjtelt becsületén, most fordul felé szeretettel, amíg zavartalanul élvezhette volna boldogságát, nem kellett neki, hanem most, a midőn a veszély kikerülhetetlen, most kapaszkodik bele, teljes erővel! Micsoda kifürkészhetetlen mélysége a női léleknek! Tarkabarka képei a visszaemlékezésnek zsongták őt körül és a mi azokból kellemes és szép volt, mind e házban jutott neki osztályrészü. Tudatára ébredt annak, hogy galádul, áruló módon viselkedett a barátjával szemben, hogy gonoszság, szívtelesség, amit iránta érzett és ez a tudat végtelenül lealazta. Megdöbönt a sok salaktól, mely lelkében lerakodott és undorral fordult el önmagától.

Micsoda elvetemültsége az emberi szívnek! Tekintete ott pihent a szép asszonyon, kitalálni látszott annak gondolatát.

Segélyt, melegséget, utat a menekülésre!

Fejében forrtak a gondolatok, az egymást üző eszmék közül lassan-lassan előtérbe tolokodott egy gondolat, melynek hatása alatt forró vérhullám szökött föl a férfi fejébe, összerázkódott és heves, elutasító mozdulatot tett kezével.

De az eszme nem hagyta magát elriasztani, állhatatosan ott lebzelt körülé és küzködött, tusakodott vele . . .

Kezét homlokára kulcsolta, lazasan mormogta a fogai között: „És mért ne? Kinek hiá-

czifra, mint inkább praktikus ajándékot adjunk. Ha ez a szempont vezet bennünket, akkor éppenséggel könnyű a bevásárlásra szánt összegeket bajai iparosoknál és kereskedőknél hagyni, mert iparosaink munkáj teljesben megfelelhetnek még a kényesebb igényeknek is majdnem minden szakon egy-résről, másrésről kereskedőink szoliditása biztosítékot nyújt arra, hogy árúikat mérsékelt polgári haszonnal adják el és nem csapják be a vevőt.

Utóbbi időkben mind hangosabbá válik a jelszó, mely szerint a helyi ipart kell pártolni. Üres frázissá lesz minden iparpártolási akció, ha nem váltjuk valóra és minden adandó alkalommal nem keressük a szükségelt ipari vagy kereskedelmi cikket legelső sorban helyben és csak akkor megyünk a szomszédba érte, ha az Baján nem volna kapható. Sőt tovább megyünk és azt is állítjuk, hogy kinek-kinek kötelessége az iparost instruálni és minden szükséges utbaigazítást is megadni, ha kell, hogy az képes legyen valamely addig még nem készített tárgyat is megcsinálni. Magunknak nem ártunk ezzel és az iparost egy hasznos tapasztalattal gazdagabbá tettünk, aminek javát a köz is érzi.

Iparosaink közösen felállítandó áru-csarnokról tárgyalnak, mert nincs vevőközönség. Kereskedőink panaszkodnak, hogy bár gazdag raktárt tartanak és minden szükségést megrendelnek, a legjobb vevők Budapestről, Bécsből hozzák meg azt az árú drágán, amit itt jóval olcsóbban megtudnának kapni. Mutassuk meg már most, a karácsonyi vásárkor, hogy meg tudjuk becsülni iparosaink munkaképességét és kereskedőink szoliditását.

M.

Heybeli és vidéki hírek.

Bankett. A Mayer Károly és Temmer Jenő kir. járásbírók tiszteletére a múlt szombaton, a „Casino” helyiségeiben rendezett társas vacsora a legvigább hangulatban folyt le. A szép számmal megjelent casinói tagok a hajnali órákig mulattak együtt a legfesztelenebb jókedvvel. A felköszöntők sorát *Latinovics* János ügyvéd, casinói házigazda kezdte meg, ki előbb Mayer Károlyra, a járásbíróra (ez vezetőjére, majd Temmer Jenő járásbíróra (ez utóbbi hivatalos ügy miatt gátolva volt a megjelenésben), végül Dr. Rácz Károly, újonnan

nyoznál te, ki siratna téged? Mi lénezel az élethez? Semmi! A mormogó medve szűk odújából megrer egy még szűkebb odúba, ki venne a hiányt észre? Egy porszem, mely nyomtalanul elenyészik a semmiségbe! Nehez volt a küzdelem. Tombolt, forrott belül minden, csak nehezen esillapodott le haborgó kedélye . . .

Főállt, kezével végig simított nedves homlokán.

„Béla, — szólt fojtott hangon —, késő van, megyek. Igérd meg, hogy legalább holnap reggelig nem teszel semmi bolondot!”

Szeesény Béla fásult közönyt nyel vont vállat. „Egy nappal előbb, vagy utóbb, — mondta tompán —, de ha akarod, ám legyen!” . . .

Bajkay Kálmán kalapját kezébe fogva, elboruló arczal nézett egy pillanatra maga elé. Körülhordozta tekintetét a szobán, melyen nézett a szép asszony arcába, azután halkán fölshajtott: „Isten veletek” . . .

Zúgtak a haragok, ünneplő nép tolong az utcákon, itt-ott csoportba verődve tárgyalnak egy szenzációs birt.

„Ah, Balkay! Ugyan, ugyan! Agyonlőtte magát? Sikkasztott volna? De minek kellett a ven medvének annyi pénz?” . . .

Közönyös vállvonogatás a felelet, az első meglepetés után nagyon egykedvűen beszélnek már róla . . .

Könyörgés, fohász csak annak a könnyező szép asszonynak ajkáról száll az ég felé, a ki finom újjai között fehér papírlapot tart.

„Megváltalak! Magamra vállaltam a sikkasztást, felelősség téged nem terhel. Megbízhat bennem és én galádul visszaéltél bizalmaddal. Kezdd új életet és élj boldogul!”

Kálmán.

Imára kulcsolja reszkető kezét a szép asszony, ajkairól forró fohász lebben el Istenhez.

„Áldd meg őt, oh áldd meg, igazságos Isten!”

kinevezett albiróra üritette poharát. Mayer Károly járásbíró igen szép beszédben köszönte meg az előlegezett bizalmat. Végül *Electorius* János kaplan köszöntötte fel humoros toastban régi ismerősét és barátját Mayer járásbíró.

Katonai új lakbérszabás. A m. kir. honvédelmi miniszter Baja város törvényhatóságához intézett rendeletében tudatta, hogy Baja várost 1901. január hó 1-től — 1910. évi december hó 31-éig terjedő időre a katonai lakbér tekintetében a VII-ik bérosztályzatba sorozta.

Eljegyzés. Marosfalvi Dr. David Viktor eszéki gyógyszeriaros eljegyezte *Drescher Lajos* úr szeretetreméltó leányát, *Anna* úrhölgyet.

Házasság. Ungár Izidor újvárbázi kereskedő f. hó 18-án vezette oltárhoz özv. Valentin Davidné leányát, *Malvin* úrhölgyet.

Házasság. Sándor László nagy-kikindai kereskedő f. hó 25-én d. u. 3 órakor vezeti oltár elé *Bruszt Eszike* kisasszonyt Bruszt Simon gözmalomtulajdonos leányát.

Tisztújítás. A bajai ízr. nőegylet esütőfőnökön ejtette meg új tisztúkarának választását. Elnök lett: Weidinger Salamonné, alelnök: Rosenberg Morné, I-ső pénztárnok: Feuermann Samuné, II-od pénztárnok: Kohn Henrikné, választmányi tagok: Berger Zsigmondné, Boschan Károlyné, Dr. Bruck Samuné, Erdélyi Gyuláné, özv. Fleischmann Benőné, özv. Herzfeld Jakabné, Dr. Hegedüs Aladárné, Hesser Gyuláné, Dr. Hermann Adolfné, özv. Justicz Károlyné, Milkó Vilmosné, Dr. Nikolsburger Károlyné, Pollak Jakabné, Reich Ignaczné, id. Reich Vilmosné, özv. Reich Bernátné, Dr. Rosenberg Samuné, özv. Schön M. B.-né, Schön Antalné, özv. Schwarz Lászlóné, Tauszig Jakabné.

Magyar név. Wollner Áron bajai lakos, magánhivatalnok vezetéknevét „Bárdos“-ra magyarosította.

Hajtó vadászat. Haln Sándor bács-madarasi földbirtokos f. hó 13-án igen sikerült hajtóvadászatot rendezett, melyen Bajáról és Bácsalmásról számosan vettek részt. A vadászatot kedélyes lakoma követte a háziúr vendégszerető otthonában.

Halálozás. Özv. *Neubauer Ádám* né sz. Timpaner Antonia hosszas szenvedés után 63-ik évében, f. évi decz. hó 17-én est 8 órakor az Urban csendesen elhunyt. Temetése f. hó 19-én szerdán délután ment végbe nagy részvét mellett.

Kinevezések. Az állategészségügynek 1901. évi január hó 1-én való államosítása alkalmából a földművelési miniszter *Eberhardt József* áll. állatorvosost Szabadkára, Szakadka és Baja th. városokba és *Szogyka József*et Bajára, Baja th. város I. fokú hatóságához m. kir. állatorvosokká a X-ik fiz. osztály III. fokozatába kinevezte.

Halálozás. *Steininger Gyula* okl. hajóskapitány, m. kir. pénzügyi titkár decz. hó 18-án hosszas szenvedés után, életének 56-ik évében Budapesten meghalt. A boldogultnak hült tetemei Bajára szállítván, folyó hó 21-én d. e. fel 10 órakor nagy részvét mellett örök nyugalomra helyeztetek. Halálát siratják: özv. Steininger Antalné mint anyja és Horváth Lajosné szül. Steininger Józsa, Steininger Lajos és Steininger Mihály mint testvérei.

Gazdasági házi-ipari tanfolyam. A nagyméltósági földművelésügyi m. kir. miniszter úr a helybeli m. kir. tanítóképző intézethez beosztott gazdasági szaktanára által jövő évi január, február, és márczius hónapokban gazdasági házi-ipari tanfolyamot rendeztet. A tanfolyamon helybeli ügyes tanítómester a kosárfonást, szalmafonást, a fedelnádnak vakolatfogó szövetté való (mennyezetnád) feldolgozását fogja tanítani a résztvevőknek. Csak a szegényebb, munkás osztályhoz tartozó, 15 évet betöltött férfiak vétetnek föl a tanfolyamra, kik abban a kedvezményben részesülnek, hogy a tanulás közben készített tárgyakat, vagy ezek árát is megkapják azonkívül, hogy ingyen jutnak feldolgozandó anyaghoz és tanítómesterhez.

Halálozás. Özv. *Nágel Agostonné szül. Utry Jozefa* hosszas szenvedés után, életének 69-ik évében f. hó 13-án d. u. 1 órakor elhunyt. Temetése f. hó 15-én, szombaton, délután 3 órakor ment végbe a közönség nagy részvete mellett.

Kézrekerült hamispénz gyártó. *Hajdukovics Simon* bajai lakos f. hó 8-ika körül Fajszon az ottani parasztlakos 5 koronások készítéséhez alkalmas prést kínált megvételre, azonban vevő nem akadt. Ez a kirándulása a dűsnoki csendőrség tudomására jutott és Lengyel István ottani őrsőrt nyomozni kezdett a sükösi őrsvezetővel. Egyesült erővel Hajdukovics nyomára jöttek és f. hó 18-án Rehák György bajai tizedessel megfekték Hajdukovicsot, kinek a dísznőöl padlásának egy zugában a prést meg is találták. Hajdukovics azt vallja, hogy a prést Pánesics Márkó felsőszentiváni illetőségű volt zombori, jelenleg nemesszületési lakos 3 hét előtt hagyta nála. Kiderült az is, hogy a gépet, amelylyel a látszat szerint kitűnő hamisítványokat lehet csinálni, Tolna megyében is kínálta eladásra.

Tolvaj rokon. Mayer János bajai lakostól Mayer Gyula nevű erzsébetfalvi illetőségű unokaöccsére f. hó 17-én ellopott egy öltözk. úr ruhát és régi ruháit otthagya elszökött. Most körözik.

Rejtélyes lopás. V. E. bajai lakos f. hó 15-én megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy 14-én este maga belőről bezárta szobája ajtaját és mindannak daczára reggel azt tapasztalta, hogy arany órája, láncza és pénztárczája eltűnt. — A rendőrség nyomoz.

Hamis pénz. *Treszkity Mátváné* folyó hó 16-án Hujmann József mézesbábsnál mézet vett és hamis ezüst forintossal fizetett. A vallásnál úgy nyilatkozott, hogy Witzthum hentesnél kapta. A nyomozás folyik.

Lopás. *Sárdcz Lajos* bérkoesis f. hó 15-én kocsijával az esti vonatot várta. Míg a váróteremben meledgett, valaki ellopott kocsijáról két ülepánát és egy pokroczot. Az esetet följelentette a rendőrségnél.

Utónallás. *Üeresák Péter* bikityi lakos Stigmon Mihály bajai fuvarossal Bajáról Bikityre igyekezett f. hó 15-én d. u. 4 órakor. A Singer-féle szeszgyár előtt *Vinkó Fülöp* vasküti és *Vinkó Antal* madarasi juhászok megállították a kocsit és botjaikkal ütlegetni kezdték Üeresákot és Stigmont, kik is a verés elől elszöktek, mire Vinkókék elvették a kocsin levő subát. Úgy látszik azonban, hogy a következményekről feltek és másnap Vinkó Fülöp a subát a rendőrségre vitte.

Gyermekáldás! Hat leány és négy fiú! Most már elhiszem, kedves barátom, hogy a küszöbön lévő ünnepek önmag nagy gondot okoznak és mind a mellett tengerpénzt akar e nehéz időkben törékeny játékszerekre költeni! Nem, ezt én nem teheti, ennél sokkal jobb tanácsot adhatok. Menjen **VII., Erzsébet-körút 34-ik** szám alá, vagy bármely bankháza, vagy dohánytözsébe és vegyen **1901. január 12-iki** húszashoz mindegyik gyermekének kékely **40 fillérért** egy-egy sorsjegyet. 40 fillérért a 10,000 koronás főnyeremény, vagy más 1000 koronás stb. nyereményt csinálhat, gyermekeinek pedig igen nagy örömet szerez és a mellett egy nemes ügyön lendített, mivel ezen sorsjátékot szegény diákok javára rendezik.

A Divat Szalon-t őszinte elismeréssel ajánljuk olvasóink figyelmébe. Olyan női lap ez, mely nélkül a család jóformán el sem lehet. Divatképei, tudósításai, szabásivai, rajzai a legújabb divatot mutatják be s a mellett, hogy az igaz, nagyvilági öltözköznés szószólója, módot nyújt a szorgalmas háziasszonyoknak arra, hogy úgy a gyermekek ruháit, fehéreműjéit, mint a maguk toltéjéit, fehéreműjéit stb. otthon, takarékosan elkészíthessék. Azt az óriási anyagot, melyet e pompás divatlap egy-egy számban ötven fillérért olvasóink ad, más kiadványok három különböző lapban árulgatják. *A Divat Salon* egy-egy száma teljesen felelőssé tesz minden más képes divatlapot fehéreműjé- újságot vagy gyermek-divatlapot. Ezen kívül is híven szolgálja a nők érdekeit és kitűnően szerkesztett szírirodalmi részében egy teljes, tartalmas női lapot találunk a régi, chablonos regény-melléklet helyett. Közleményeit *előrendű költők, neveléstudók* írják, azokat a témákat pedig, melyek beletartoznak az asszonyi életbe: s *társasélet, a háztartás, a lakás-díszítés és szépség-ápolás* kérdéseit avatott tollak hosszabb cikkkekben tárgyalják. Sokszor van szó benne *színházokról* s a fővárosi szellemi életnek más eseményeiről; van talányrovata és egy olyan szerkesztői postája, melyben a nők minden kérdésükre megfelelő választ kapnak. Szóval: a *Divat Salon* nem csak a legdiszesebb, legnagyobb divatlap, hanem egy olyan igaz női lap, mely nélkül különösen vidéken élő nő egyáltalában el nem lehet, ha okosan, takarékosan és mégis szépen és divatosan akar öltözni a mellett, hogy egy szépirodalmi lapja is van, mely minden vágyának megfelel. Melegben ajánljuk olvasóink figyelmébe még azért is, mert nagy díszes és dús tartalma mellett a legolcsóbb minden divatlapok között. Előfizetési ára egész évre tizenkét korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld a *Divat Salon kiadóhivatala, Budapest, V., Gízella-ter 1.sz.*

Új posta- értékpapír. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. — Posta- és távirada vezérigazgatóság 86516./1900. szám. — A koronapénzértékpapír megfelelő tagozatokban eddig kibocsátott posta-táviradi értékpapírok közül még husz (20) és harminczöt (35) fillér, továbbá két (2) és öt (5) koronás értékpapír forgalomba hozatalát rendelték el. Ezek közül az 5 koronás értékpapír főképp a magasabb díj alá eső esomag- és pénzküldemények bérmentésére szolgálnak — csakis kincstárhivataloknak adatnak ki. A posta (távirada) hivatalok az új értékpapírokat már most megrendelhetik. A jelenleg forgalomban levő három (3) koronás értékpapír érvényességét ellenben 1901. évi márczius hó 31-ével megszüntetem. Ezen időn túl a közönség a 3 koronás értékpapírokat — ha azok valódnak, épek és használatlanok 1901. évi június hó 30-ig bezárólag a posta (távirada) hivataloknál a bemutatónál kívánt megfelelő értékű más frankjegyre cserélheti be. 1901. évi július hó 1-től azonban 3 koronás frankjegyek becserezésre sem fogadtatnak el. — Budapesten, 1900. december hó 5-én. A miniszter megbízásából: Szabó s. k. p. t. főigazgató.

Kereskedelmi kamarai ülés. A kereskedelmi és iparkamara ma tartotta meg e havi teljes ülést *Szarvady Lajos* elnöke alatt. Az ülés tárgyalásairól a következők tudósítást vesszük: Jelentést tett az elnökség, hogy a kereskedelemügyi miniszter leírata folytán beható tanulmányok tárgyát képezte Szabadka és Baja városok ipari viszonyai és a két városban megtartott bizalmas tanácskozások eredményeképp a szabadkai és bajai iparfejlesztésre vonatkozólag részletesen megokolt emlékirat készült. A teljes ülés tudomásul vette ezen, a kérdés minden részletét kimerítő és az

érdekelte városok intéző körei által mindenben helyeselt emlékiratnak a kereskedelemügyi miniszterhez való fölterjesztését. Targyalta a teljes ülés a kereskedelemügyi miniszter leírát, melyben válaszol a szegedi kamarának a kisiparosok katonai szállítása ügyében tett és az összes magyar kamarák által támogatott fölterjesztésére. A miniszter örömmel vett tudomást azon meleg és beható érdeklődésről, melyet a szegedi kamara és a társ-kamarák tanusitanak a kisiparosok azon régi és nevezete szerint is méltányos óhaja iránt, hogy a közös hadsereg ruházati és egyéb szükségleteiből a kvóta szerinti magyar államra eső jutalék a kisiparosok, illetve azok állandó szövetekezetei számára biztosítsanak. Habár a miniszter, ezáltal erdeménynt nem várván tőle, nem kezdeményezte a kamara által kívánt előzetes tanácskozást a hadbiztonságok küldötteivel, közli, hogy hajlandó fontolóra venni egy, az érdekeltek által előkészítendő részletes tervezetet, mely a kisipari szövetekezeteknek, mint szállító konzorciumoknak a katonai kincstár részéről való elfogadhatóságát nagyobb szállítási mennyiségekre is lehetővé teszi. A leirat ezen ígérethez képest a teljes ülés megbizta *Kulinyi Zsigmond* kamarai titkár, hogy a szükséges adatok beszerzése után dolgozza ki ezt a részletes tervezetet, mely a jövő országos kamarai értekezleten a kamarák együttes tanácskozása alá lesz becsatolandó. Jelentést tett az elnökség, hogy 1901. február 16-án lejárva a kamara megbízatása, az új választások elrendeltettek és a lajstromok már szétküldetvén, a szegedi központi bizottság február 2- és 3-ik napjaira tűzte ki a tagválasztásokat. „A kisipar jövője” megírására a kamarák szakirodalmi alapjából kifizött 1000 koronás pályadíjra beérkezett munkák biratlat Gámán Zsigmond, Mága János, Szávay Gyula titkárok elvégezvén, az irodalmi alaphoz járuló nyolcz kamara október 18-án tart ülést Budapesten, határozatot hozandó a díj odaítélése, a jutalmazott mű kiadása és esetleg új pályakérdés kifizése fölött. A kamara erre az ülésre is az ügyet előadó titkárait küldötte ki.

Nyilatkozat.

A „Bajai Közlöny” 50-ik számának nyitlterében *Schleicher Antal* mérnök aláírásával a „Bajai Hirlap”-ra vonatkozólag megjelent közleményre mindössze az a válaszom, hogy én adtam be nevezett mérnök ellen a szabadkai kir. ügyészségnél rágalmozás miatt fenytő feljelentést.

Baján, 1900. december hó 22-én.

Dr. Lemberg Ármán,
a „Bajai Hirlap” fel. szerkesztője.

SZÍNHÁZ.

Felhívás Baja város közönségéhez!

Bokody Antal színigazgató úr azon kérelemmel fordult lapunkhoz, hogy intézünk újból felhívást érdemes színtársulatának pártolása érdekében Baja város közönségéhez. Igazán a szegény érzete fog el bennünket, a midőn ismételve és ismételve közönségünk jó szívére kell appellálnunk. Kérve-kérjük, ne hagyja elbukni a derék színigazgatót, a ki egy emberöltőn át öntzenül, lelkesülve és lelkesítve szolgálja a hazai színészet szent ügyét, karolja fel és támogassa törekvő, igyekvő társulatát.

A „Bajai Hirlap”

szerkesztősege.

December 15.

Trilby. Du Maurier-Potter hírhedt színműve, amely a mesmerismust és hipnotismust vitte a színpadra és amely darab annak idején óriási hatást aratott. Az előadást érdekessé tette földünknek, Pápai (Pacher) Antalnak vendégszerzése, Svengali szerepében. Ha a vendég már tavaly nem mutatkozott volna be földieink, úgy a mostani bemutatkozása nagyon szerencsétlen lett volna, mert biz' erre a fáradsztó és egész férfit megkiváló szerephez ő még győnge. Nincs meg a kellő tapasztalata, temperamentuma is nagyon heves. Idővel, úgy lehet, megbirkózik Svengalival, de most őt győzte le Svengali. Gööz Aranka Trilbyje szép és poetikus volt minden részében. Benne a színtársulat egyik legképzettebb és leglelkiesmeretesebb tagját tiszteleteljük. A többi szereplők együtt és külön-külön megtették a magukat. A kiállítás igen csinos volt.

December 16.

Délután *Szulamith*, gyermek-előadásul felhílyárakkal, csaknem üres ház előtt. Este a *Sárga*

csikó. Csepreghi népszínműve. Ez egyike volt a jobb népszínmű előadásoknak. Bokody, Csorba Márton szerepében kitűnő alakításai közül mutatott be egy újat. Mellette Honti Elma — Erzsike — tünt ki szép nótázásával. Radó — Bakaj András — mint mindig, ugy most is jó volt az apa szerepében. Ujvári két szerepében egyaránt kitűnő volt, nemkülönben Heltai (Péti), Farkas (Gelecséri), Margittay (Bágy) és Heltayné (Agnes). Bethleni szébben énekelte és jobban játszott, mint máskor. Közönség, sajnos igen gyéren. Valóban restelni való állapot, hogy az idén a jobb színtársulatot kevésbé partolják, mint más években a gyengébbeket.

December 17.

Gésák. Sydney Jones világhírű operetteje másodszer, zónaelőadásban, felígert ház előtt. Bándi és Honti igen szépen énekeltek és ez utóbbi nagyon sikeresen táncolt is. Ujvári és Farkas kiapadhatatlan komikummal mókáztak. Ujváryné gyönyörűen táncolt. A gésák között legszebb és leggracziózusabb volt a pöttöm Bokody Margit, igen szép volt Gööz Aranka is. Bethleniék sikerült esteje volt. Mindezen szereplők, valamint a díszletek, a jelmezek, a pompás karok és a jól működő zenekar zsufolt házat érdemeltek volna, azonban nem érdem szerint osztják a koncert.

December 18.

Mintaferj. A Vígyszínház tetszéssel adott repertoár darabja került színre, és a Vígyszínház ezúttal sem tagadta meg vonzóerejét, amennyiben a színház díszes közönséggel telt meg. A közönség felszemes mulatót a pompás vigjátékot és nem is farkadott tetszésének minduntalan kifejezést adni. Farkasné (Malivaud Aurora) — egy pár tülzásokkal leszámitva — igen sikerült alakítást mutatott be. Gööz Aranka (Louise) ezúttal is kitűnően oldotta meg feladatát. Nagyon kedves és ügyes volt Bándi Róza a Clementina szerepében. Bokody színgazgató (Malivaud) most is remekelt és különösen a 3-ik felvonásban ragadta el a közönséget művészi játékával. Dícsérettel kell mellette felemlitenünk Heltait (Jonvelia), a társulatnak a kiválóan képzett tagját. Farkas (Dr. Thibaudier) a társulat fíradhatatlan, ügybuzgó titkára, sokkal komolyabb és főrekrvőbb színész is egyúttal, semhogy bűnül felróhatnánk neki, hogy az egyszerű szerepét teljesen elhízta.

December 19.

Két kandidátus. Vigjáték irta Kotzobue. A régi jó Kotzobue ugyancsak megkacagolta a gyéren megjelent közönséget, a mihez a szereplők pompás alakításai nagyon hozzájárultak. Farkas Beláné (Krebsné) ugyancsak próbára tette sikerült alakításával nevető izmainkat. Gööz Aranka (Amalia) bájos fiatal özevgy volt. Annyi megkapó közvetlenséggel, oly megigéző természetességgel játsza el szerepét, hogy a közönség folyton kedves játéknak behelgő hatása alatt áll. — Bokody igazgató (Krumm kandidátus) egyszerűen felséges volt. Az eseten, felszeg modoru kandidátust a maga sunyi alázatosságával és képmutatásával remekül kopirozta. Margittay (Wahl kandidátus) igen jó volt kis szerepében. Ujvári (Kobak) tulzott vonásokkal ruházta fel az iskolamestert.

Ezt követte a **Gesa Gymnasium** ez. operett. Kár volt ezt a megzenésített sületlenséget színpadra hozni. Ami jó benne, a Gésák-ból van compálva. A szereplők mindent elkövettek, hogy a darabot megmentsek. Különös dícséretet érdemel ezúttal is Honti (Mimozsa) temperamentumos játékaért és szép énekeért. A karmester kitűnően vezényelt, a táncok és korenekek előadása öszszevágó és kerekded volt.

December 20.

A lengyel zsidó. Erekmán és Chatrian fantasztikus dramája, amely az erős idegzetű nézőt is kemény próbára teszi. Bokody Antal, Mathis szerepében elementáris erővel hatott, úgy, hogy nyílt színen is megtapsolták. Radó és Farkas (Walter és Henrik) jellemzetesen játszottak. Farkas Beláné Cathrien szerepében igen szépen játszott. Gööz Aranka, mint mindig, ugy ma is kitűnő volt. Margittay igen jó színész és jól játszik, amikor szerepét tudja, ma azonban nem tudta. A nézőtérén kevés közönség és fagyaszító hideg.

December 21.

Tot leány. Almási Tihamér kitűnő népszínműve ment zónaelőadásban szégyenletesen üres ház előtt. Az előadás egyike volt a legsikerültebbeknek. A siker oroszlanröseze Honti Elmát, a társulat jeles primadomáját illeti, ki Hanka szerepében egyaránt ragyogtatta szép éneket és ügyes játékát. Pompás alakítást mutatott be Heltainé Örsze szerepében, kitűnően játszották Gööz Aranka, Farkas Beláné és ugyancsak szeme való, aranyos Panni volt Ujváryné. A férfi szereplők között első helyen említendő Bokody igazgató (Gyarmathy), dícséretet érdemelnek Bethleni (Bándi) Heltay (Miso) és nem utolsó sorban Farkas (Kospál) és Radó (Brbolya).

Jutalomjáték. E hó 29-én szombaton, Farkas Belának, a társulat tehetséges jellemzsinészenek lesz a jutalomjátéka. Csiky Gergelynek a Nemzeti Színházban állandóan műsorban lévő társadalmi színműve: „A czifra nyomoruság” kerül színre.

A főbb szerepeket a Bokody igazgató művészpáron és a jutalmazandó művészen kívül Gööz Aranka, Margittay és Heltai játszzák. A jutalmazandó iránt érzett tisztelethő vendégként föllep a debreczeni színház tagja, Pápai Pachér Antal is. Hiszszük, hogy Farkas működését — ki tehetséget a színpadon estéről-estére bemutatja — közönségünk nagy számban való megjelenésével fogja honorálni.

Heti műsor :

Vasárnap, decz. 23-án délután 3 órakor felhelyarákkal: **A Gelei kiskirály.** Géczi Istvan népszínműve.

Este 7¹/₂ órakor: **Felhőszakadás.** Gerő új népszínműve.

Hétfőn délután 5 órakor rendkívüli előadás felhelyarákkal: **A molnár és gyermeke,** vagy **a lelkek vándorlása karácsony éjjelén.** Népdráma.

Keddén délután felhelyarákkal, másodszer: **Két huszár és egy bakancsos.** Énekes bohózat. Este Géczi Istvan legújabb népszínműve, először: **A mit az erdő mesél.**

Szerdén délután először: **Csipke Rozsika és a tündérek.** Tünneményes, látványos színmű.

Este: **A két árva.** Népdráma. Mindkét előadás felhelyarákkal.

Csütörtökön műkedvelők közreműködésével: **Nagy mama.**

Pénteken: **Az árendás zsidó.**

Szombaton: Farkas Bela jutalomjátéka: **Czifra nyomoruság.**

Szerkesztői üzenetek.

E. B. Almas. Köszönet a szíves küldeményért, a tércza jövő számban fog megjelenni.

HIRDETÉSEK.

1900. szám.

fig. 1900.

Hirdetmény.

Az 1899. évi XLIII. t.-cz. általános népszámlálás tartását rendezvén el, ennek foganatosítása az általam e végől kinevezett 30 számláló biztos által az 1901. évi január 1—10. napjaiban fog eszközöltetni.

Mint hogy a népszámlálás sikeréhez a legfontosabb állami és társadalmi érdekek függöznek, ennél fogva a számlálásnak helyes végrehajtása nemcsak a hatóságok és számláló biztosoknak egyöntetű, szabatos és pontos működését, hanem egyszersmind magának a megszámlálandó közönségnek is a népszámlálásban való minél tevékenyebb közreműködését vagy legalább a hatóságok és számláló biztosoknak a közönség részéről való jóakarattal támogatását feltételezi.

Ennek a közreműködésnek vagy jóakarattal támogatásnak előmozdítása érdekében szükségesnek tartom Baja város hazafias közönségét felkérni a népszámlálás czélja, a közönségnek kötelessége és felelőssége s általában a népszámlálás körül felmerülő s a közönséget érdeklő következő fontosabb tudnivalók iránt.

I. A népszámlálás czélja.

Minden egyes polgárnak nemcsak törvényes és hazafias kötelessége a nagy népszámlálási munkálatnak sikerességét töle telhetőleg előmozdítani, de e kötelesség lelkiismeretes teljesítése egyúttal kinek-kinek saját jól fel fogott érdekében is áll.

Mint hogy pedig a népszámlálásnak csakis a köznyíltság és közjólet előmozdításához szükséges adatokat szolgáltatni képezi a feladatát, attól sem kell senkinek sem tartania, hogy a népszámlálásból adoztatási szempontból bármily hátrány származhatna. Ez már csak azért is ki von zarva, mert az 1897. évi XXXV. t.-cz. 17. §-a világosan kimondja, hogy a statisztikai adatok, így tehát a népszámlálási adatok is az adók kivetésénél alapul nem vehetők, s egyáltalában nem is kerülnek oly hatóságok kezébe, a melyek adók kivetésével foglalkoznak.

II. Miből áll és mi módon hajtatik végre a népszámlálás ?

A népszámlálás a tulajdonképeni népösszeírásról kívül az épületeknek és az ezekben lévő lakásoknak összeírásából, továbbá a kisparfogalma alá eső iparvállalatok felszerelési és termelési viszonyainak számbavételéből áll. Az épületösszeírásnak czélja az épületekről köznyíltsági, közegészségi és tűzbiztonsági szempontból tanulságos adatokat szerezni, a kisparosokra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésnek pedig az a feladata, hogy a kereskedelemügyi miniszter úrnak a hazai ipar fejlesztésére s kiváltképpen a kisparosok jólétének és kereseti viszonyainak előmozdítására irányzott tevékenységéhez szolgáltsa a szükséges tudnivalókat. Minden iparos a saját érdekeinek tesz tehát szolgálatot, ha a számláló-

lapnak az ipari viszonyokra vonatkozó kérdőpontjaira a legjobb tudomása szerint pontos feleleteket ad.

A népszámlálás akképen történik, hogy minden házról, illetve az egy-egy házzszámhoz vagy udvarhoz tartozó épületekről együttesen egy-egy házigyűjtőív és az orszagnak minden egyes lakosáról egy-egy külön számlálólap állították ki, de csak a jelenlevőkről, minthogy azok az egyének, kik a népszámlálás időpontjában lakásuktól távol vannak, saját lakásukon nem számlálólapokon, hanem csak a házigyűjtőívnek erre szolgáló rovatában vétetnek számba.

A számlálólapokat és házigyűjtőíveket vagy az egyes családok, illetve háztulajdonosok, vagy azok helyettese (a családnak bármely, az adatok kitöltésére képes tagja), vagy a számlálóbiztos tölti ki, a ki e végől minden egyes házban és lakásban megjelenik.

A közügy érdekében kívánatos, hogy azok, a kik a népszámlálási kérdőpontokat maguk képesek kitölteni, e fontos állampolgári kötelességet lehetőleg személyesen teljesítsék.

III. Kiról kell számlálólapot kiállítani ?

Számlálólap minden oly egyénről töltendő ki, a ki az 1900. évi december hó 31-ike és 1901. január hó 1-je közti éjféli időpontjában a lakásban állandóan lakott, vagy (mint vendég, átutazó stb.) ideiglenesen ott tartózkodott (szállva volt). Azokról a csecsemőkről, a kik január hó 1-én vagy azután születtek, habár a számlálóbiztos már a lakásban találja őket, nem kell számlálólapot kiállítani, ellenben azokról az egyénekről, a kik az 1900. évi december hó 31-iki éjféli után hadnak meg, noha akkor, a midőn a számlálóbiztos a lakásban megjelenik, már talán el is vannak temetve, a számlálólap kiállítandó. Ugyanígy kiállítandó a számlálólap azon egyénekről is, akik december hó 31-én a lakásban vannak (pl. szabadságon otthon levő katonák, tanulók stb.), habár január 1-én vagy azután a lakásból eltávoznak is, ellenben mellőzendő a számlálólap kiállítás azokról, a kik csak az 1900. évi december hó 31-iki éjféli után jöttek a lakásba, kivéve, ha ezen egyénekről korábbi tartózkodási helyükön számlálólapot nem állították ki. Így például a december hó 31-én utonlevőkről utazásuk közben a számlálólap nem lévén kiállítható, ezek ott számlálандók meg, a hová megerkeznek, ugyanígy a december hó 31-én vagy január hó elején helyet változtató gazdasági és egyéb eselések is rendszerint ott venődök számba, a hová költöznek, vagyis az új gazdnál. Minden ilyen egyének, a kik a különös körülményeknél fogva 1900. évi december hó 31-iki tartózkodásuk helyén megszámlálhatók nem voltak, amennyiben az új tartózkodási helyen a népszámlálásnak foganatosítása közben nem számlálattának, valamint azok az egyének is, a kik noha tartózkodási helyüket nem változtatták, tévedésből, mulasztásból, vagy bármik okból a számlálásból kimaradtak s erről tudomással bírnak, legkésőbb 1901. évi január hó 10-éig a községi előjárásagnál számlálólapjuk kitöltése végett jelentkezni kötelesek. Szállodákban, vendégfogadókban és egyéb szállást nyújtó helyeken megszálló vendégek az 1901. évi január hó 1-je és 10-ike között egész időszakban megszámláltatás kötelezettsége alá esnek s e kötelezettségek teljesítéséért a szállodatulajdonos (vendégfogados, stb.) is felelősséggel tartozik.

IV. Hogyan kell a számlálólapot kitölteni ?

A számlálólapok kitöltésére nézve, amennyiben egyes kérdőpontok magyarázatra szorulnak, a számlálólapok kitöltésére vonatkozó utasítás irányadó. Azok a családok, (vagy helyetteseik) tehát, a kik a számlálólapokat személyesen töltik ki, ez utasítás megfelelő pontjait vegyék figyelembe, esetleg hagyják üresen azokat a kérdőpontokat, a melyekre nézve nincsenek egészen tisztában s a melyeket azután a számlálóbiztosnak a feladata lesz, a családó (vagy helyettese) szóbeli bevallása alapján kitölteni.

Minden kérdőpontra a lehető legnagyobb pontossággal kell megfelelni. A születés évére vonatkozó kérdés a népszámlálásnak egyik legfontosabb kérdőpontja lévén, hogy e kérdésre is minél pontosabb adatok legyenek szerezhetők, ha vannak a születés időpontját igazoló okmányok (keresztelő levél, házassági anyakönyvi kivonat, eselédkönyv, munkakönyv), vagy más megbízható feljegyzések (pl. imakönyvből, bibliából történt feljegyzések), ezeket idejében elő kell keresni, hogy a mikor a számlálóbiztos a lakásban megjelenik, már kéznél legyenek.

V. Büntető határozatok.

A ki a népszámlálás alkalmával, tudva, hamis vagy valótlan adatokat jegyez be a számlálólapra vagy a házigyűjtőívbe, vagy szóbelileg hamis vagy valótlan adatokat vall be, vagy az adatszolgáltatást megtardja: kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. (1897. évi XXXV. t.-cz. 13. §-a.)

A ki pedig a népszámlálás foganatosítását hamis hírek terjesztésével meghihezti, vagy ez

által a felvételnek az előszabott időben való végrehajtását megakadályozza, az ebből származó károkat, úgy mint az esetleg szükségessé vált újabb felvételi és egyéb intézkedések költségeit viselni tartozik.

Ezek előre becsátása után, felhívom Baja város hazafias közönségét, hogy a törvényhozás és a magas kormány által megoldani szándékolt, a népesség minden egyes tagjának boldogulására irányuló sok fontos közgazdasági és nemzeti feladatra való tekintettel a népszámlálás sikerének biztosításánál teljes bizalommal közreműködni s a kiküldött számláló biztosokat feladatuk teljesítésében jóakaratu támogatásban részesíteni szíveskedjenek.

Baja, 1900. évi december hó 20-án.

Dr. Hegedüs Aladár,
polgármester.

Le Griffon
valódi francia
szivarkapapír és kivevety.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Szén-eladás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy az idén is nagy készletet tartok különféle szenekből, melyeket a következő árak mellett szállítok:

- 100 kg. elsőrendű salgó-tarjáni 2 kor 90 fil.
- 100 kg. legjobb minőségű szalon szén 4 kor — fil.
- 100 kg. legjobb minőségű kox 4 kor 40 fil.

A szállítás saját kocsimon, díjmentesen történik. A pontos mérlegelésért felelősséget vállalok. Kapható továbbá **bükk-faszén** (vasaláshoz) a legolcsóbb ár mellett.

Tisztelettel

PODVINETZ.

Fő-utca, Kobelrausch-féle ház.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz neunkircheni gyógyszerész úrnak A. Ausztria, az **antirheumatikus és antiarthritikus vértisztító tea feltalálójának.**

Vértisztító köszvény és czúz ellen.

Ha ezáltal a nyilvánosság elé lépek, úgy ez azért történik, mert kötelességemnek ismerem **Wilhelm** neunkircheni gyógyszerész úrnak legbensőbb köszönetemet kifejezni azon szolgálatokért, melyeket vértisztító teája fájdalmas csúzos bajomban nekem tett és azért is, hogy másokat is, kik ezen szörnyű bajban szenvednek, ezen künö teára figyelmessé tegyem. Képtelen vagyok azon kínos fájdalmakat, melyeket tagjaimban 3 éven át minden időváltozás alkalmával szenvedtem leírni, s a melyektől semmiféle gyógyszer, sem a Bécs melletti Badeni kénes fürdő használata nem tudott megszabadítani. Almatlan hevertem éjjeleken keresztül gyamban, étvágyom napról-napra fogyott, mindinkább rosszabb színem volt és egész testi erőm esőkent. Négy hétig használtam a fenti teát és nemcsak megszabadultam fájdalomaimtól, de most sem érzek fájdalmakat, jöllehet 6 hét óta ezen teával nem élek és testi állapotom is javult. Szilárdan megvagyok győződve, hogy mindenki, aki hasonló bajban ezen teához folyamodik, ennek feltalálóját **Wilhelm Ferencz** urat úgy, mint én áldani fogja.

Kiváló tisztelettel

Butschin—Streitfeld grófnő
alezredes neje.

**M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:**

A KRISTÁLY
SZT LUKÁCSFÜRDŐI
HEGYIFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDÉSEKBE
VENDÉGLÖKBE
ÉS MINDEM VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legízletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben
és vendéglőben.”

A BAJAI TAKARÉKPÉNZTÁR
BÉRHAZÁBAN
egy a főtérre néző
4 szobás lakás
kiadó.

Valódi tiszta

TÖRKÖLYPÁLINKA

ALLAGA OTTÓ

szőlő és bornagygazdaságából.

Kapható eredeti lepecsételt félliteres üvegekben **Stampfl Jenő** és **Zwilling Salamon** kereskedésében.

Virág-üzlet megnyitás!

Alolított tisztelettel bátorkodom a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Kiscsávoly, Sárkány-utca 55. szám alatti kerfészetem** további fenntartása mellett — az igen tisztelt vevőim kényelmére — a

Központi Szálloda kapubejárata mellett

VIRÁG ÜZLETET

nyitottam, a melyben nemcsak az idényszerű virágok és növények állanak a nagyérdemű vevőim rendelkezésére, hanem megrendelések mindennemű **csokrok és koszorúknak** élő és művirágból, a legízletesebb kivitel és pontos kiszolgálás mellett való elkészítése elfogadtatnak.

Főtörökvésem mint eddig is az lesz, hogy az igen tisztelt vevőimet minden tekintetben **gyorsan és pontosan** kiszolgáljam.

Szíves pártfogásért esedez **KLAREN RIKÁRD** műkertész.

Csak **40 fillérért** már
1901 Január hó 12-én

10.000 kor.
1000, 500, stb. stb.

ÖSSZESEN **1311 NYEREMÉNY NYERHETŐ,**
a **DIÁK-OTTHON-SORSJÁTÉKBAN**
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

A „MAGYAR SZÓ”

Előfizetési ára: negyedévre 7 kor., 1 óra 2 k. 40 fill.

Mutatványszámot egy hétig küldünk.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Sarkantyus utca 3-ik szám.

az egyetlen, minden részében független, szókimondó
fővárosi lap.

Szerkeszti: **Dr. PÁLYI EDE.**

Vezérezikerei a legjelesebbek. Egyéb czikkei a politika és társadalmi élet napi jelenségeivel foglalkoznak. Hirrovata a legjobb és legterjedtebb. Külföldi rovata a nagyvilág eseményeivel számol be. Tárcaí és regényei a legjobb írók művei.

Nagy karácsonyi és ujévi vásár

kezdődött

Diamant Lajos

áruháza, a városi palota sarkán.
hol mindennemű

ruhaszövetek
batisztok,

delének, minden divatos színekben raktáron
tartatnak, továbbá színes selyem- és szövet
fejkendők, függönyök és ágyterítők, szabó
kellékek, muszlin, organtin, bélés szatenok
nagy

választékban kaphatók.

Egyedüli kizárólagos gyári raktára a
bácskai vászon és gyöngyvirág vászon
név alatt ismert legjobb minőségű vásznaknak.
10854. sz. alatt törv. védve.

decz. 1-én

és tart december hó 31-ig.

Nagy karácsonyi és ujévi vásár!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Baján, a városi
palota épületében fennálló

férfi-, női- és

gyermek-divat

üzletemben minden áru jutányos áron kapható.

Magyar gyártmányu

pécsi **Hamerli-féle keztyük** egyedüli raktára.

Az oroszlán-védjeggyel ellátott fehérneműk **ing-, gallér- és kézelők** kizárólagos raktára.

Mindennemű **ruhadiszek, kalapok, kézimunkák, ernyők és illatszerek** a legnagyobb
választékban kaphatók.

Tisztelettel

Fischer Béla.